

Zahaja vsak četrtek in velja s poštno vred ali v Mariboru s pošiljanjem na doma za celo leto 32 D, pol leta 16 D, četrta leta 8 D. Izena Jugoslavije 64 D. Naročnina se pošlje na upravništvo »Slov. Gospodarja« v Mariboru, Koroška cesta 5. — List se dopolnjuje do odpovedi. Naročnina se plačuje v naprej. Tel. interurban 116.

Posamezna številka stane 1-50 din.

Poštnina plačana v gotovini.

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo je v Mariboru, Koroška cesta 5. Rokopis se ne vrača. Upravništvo sprejema naročnino, inserate in reklamacije. Čene inseratom po dogovoru. Za večkratne oglase primeren popust. Nezaprite reklamacije se poštnine proste. Čekovni račun poštnega urada Ljubljana 10.608. Telefon interurban 113.

26. številka.

Maribor, dne 1. julija 1926.

60. letnik.

Izginili boste s političnega površja Slovenije!

Med hrvatskim narodom se je udomačila prislovica o ciganu, ki je prišel do oblasti, pa je najprej obesil svojega očeta. Ko so radičevci prišli do vlade, so obesili na klin strankin program in vsa strankina načela.

Ob začetku sedanje naše države je Stjepan Radič imel za seboj samo malo stranko, ki se v nekdanjem hrvatskem saboru (deželnem zboru) v Zagrebu ni mogla prav uveljaviti. Čim bolj je med hrvatskim ljudstvom rasla nezadovoljnost z notranjepolitičnimi razmerami v državi in osobito z beogradskim centralizmom, tem bolj se je Radiču obljubljala obilna politična žetev.

In Radič je pridno sejal. Sejal je v brazde hrvatskega naroda to, kar so te brazde najraje sprejemale: duševno seme hrvatske politične samostojnosti in svobode. Tej ideji je Radič hotel dati najradikalnejšo obliko z zahtevo samostojne hrvatske republike v okvirju sedanje države.

Setev je padla v ugodno zemljo, je kmalu vzkliła, lepo rasla, se krepko razvijala, pognala bogato klasje: Radič je imel bogato politično žetev pri volitvah v jeseni 1920, še večjo pri marčnih volitvah 1923, še obilnejšo pri februarjskih volitvah 1925. Žel je poslaniške mandate hrvatskega naroda.

Ko je bila poslednja žetev, februarjska žetev 1925, pod streho in na varnem, je Radič nastopil kot politični trgovec. Prodal je žetev s semenom vred: sebe in svoje poslance je prodal vladi, hkrati pa je tudi izdal program, ki mu je služil kot semenje za pridelavo obilne žetve.

Tako sedaj stoji Radič pred svojim narodom z žigom političnega trgovca. On, nekdanji voditelj hrvatskega naroda in organizator njegovih sil v borbi zoper beograjski centralizem ter politično in gospodarsko izkoriščevanje hrvatskega naroda, on stoji pred svojim narodom v ulogi političnega barantavca, ki za profit trguje s političnimi načeli.

Hrvatsko ljudstvo, razočarano in prevarano, se z ogorčenjem odvrta od Radiča in njegove stranke. V Dalmaciji je Radič že zdaj izgubil, nizko računamo, najmanj 40% svojih pristašev, v nekaterih pokrajinah Hrvatske in Slavonije 50% in še več. In čim dalje bo hrvatsko ljudstvo priča politične trgovine, ki jo Radič uganja z najvažnejšimi načeli in življenjskimi zahtevami hrvatskega naroda, tem večji in popolnejši bo odpad hrvatskih ljudskih množic od neznačajnega radičevizma. Ljudje bodo spregledali tudi tamkaj, kamor luč politične prosvete še ni prodrla s svojimi svetlimi žarki in kjer je doslej še nekaj sprejemljivosti za ostudne laži in zvižajne obljube radičevskih agitatorjev.

Trgovcu, ki se bliža gospodarskemu propadu, je lastno, da s samoprevaro in z varanjem drugih dela ko-

ražjo sebi in drugim. Tako dela Radič in po njegovem mnenju njegovi zvesti politični oprode.

V takem razpoloženju je Ivan Pucelj, mesar iz Velikih Lašč, po Radičevi milosti minister poljedelstva in vod, nedavno nekemu časnikarju v Beogradu izjavil, da pričakuje Radičeva stranka v Sloveniji pri bodočih volitvah 10 mandatov. Poceni tolažba, ki ravno toliko hasne ali škodi, kakor za bolezen Hofmanove kapljice!

Samostojna kmetijska stranka je v Sloveniji dogospodarila do popolnega poloma, iz katerega je pri zadnjih volitvah v narodno skupščino na Kranjskem rešila eden mandat iz ostankov, na Štajerskem pa tudi iz ostankov ne. S tem, da je Pucelj ostanke svoje razbite vojske popeljal v Radičev tabor ter jih podredil generalisimu Radiču, je sicer sam postal minister, toda svojih čet s tem ni reorganiziral, marveč spravil med nje še večjo zmešnjavo in razcepljenost.

S prehodom v Radičev tabor deli nekdanja samostojna kmetijska stranka usodo propadajočega radičevizma. Radičevski mandati v Sloveniji kopnijo že zdaj, kakor sneg ob jakem pomladanskem solncu. Večina radičevskih volivcev je bila v Prekmurju in v tistih krajih Štajerske, kjer so se ostanke nekdanje nemškutarije zatekli pod republikansko Radičovo zastavo. Ti volilci so vsled Radičevega političnega izdajstva še bolj razočarani in še huje vzvololjeni, nego nekdanji Radičevi pristaši v hrvatskih pokrajinah. Prihodnje volitve bodo to dokazale na najizrazitejši način.

Pucelju ne mormo zabraniti, da si dela korajžo, ker se boji bodočnosti. Vsak se tolaži, kakor ve in zna. Ni pa ravno treba, da se pri tem javno osmeši s praznimi sanjami in nestvarnimi prerokovanji. N e bote povečali svojih mandatov! Za to vam jamči slovensko ljudstvo, ki strašno trpi vsled posledic vaše državnopravne in gospodarske politike. Izginili boste s političnega površja Slovenije!

Moj dolgi, obstrukcijski govor.

Narodni poslanec Vlad. Pušenjak.

Kdor pozna avstrijski davčni zakon, na podlagi katerega se še dandanes predpisujejo in plačujejo davki v Sloveniji in Dalmaciji, kdor je proučil novi, Narodni skupščini predložen, davčni zakon, ki se pretresa v odboru, mora priznati, da je novi davčni zakon za Slovenijo in Dalmacijo nesprejemljiv, ker ne prinaša nobenih olajšav, temveč pri večini davčnih oblik poslabšanje, povečanje dosežanih neznosnih davkov. To ni mnenje samih poslancev, ne samo poslancev SLS, temveč poslancev iz vseh pokrajin, to je i mnenje strokovnjakov, ki podrobno poma znajo vse davčne predpise.

Edino Radičeva stranka se z istim navdušenjem ko nedavno za republiko, poteguje za novi davčni zakon, njeni glavni predstavniki so zahtevali, naj se zakon v treh dneh nespremenjen sprejme, a niso do sedaj v odboru niti

ust odprli, da bi pojasnili velike dobrote novega zakona in pobili naše trditve ter dokazali, da pomenja novi zakon izenačenje davkov v celi državi in omiljenje davčnih bremen v Sloveniji, Vojvodini itd. Samoobsebi umevno je, da se g. Pucelj, ki je stopil v Radičovo stranko radl tega, da postane minister, in je po milosti Radičeve ožje okolice res postal minister, ne potruži toliko, da bi si pustil od strokovnjakov razložiti, da bo novi nespremenjen davčni zakon davčno breme v Sloveniji znatno povišal, temveč hvali v svojem »Kmet. Listu« zakon, zahteva, da se isti sprejme, češ, da »je igrača zakon pozneje spremeniti«. G. Pucelj! Priznavam, da je igrača tako trditve zapisati in se norčevati iz bednega slov. ljudstva, ki ječi pod neznosnimi davki, ljudstvo, ki se strašno zadožuje, katera pojava bi morala resnemu ministru kmetijstva vele vati, da temeljito prouči vprašanje obdačenja kmet. stanu, štejem si pa tudi v svojo dolžnost kot zastopnik ljudstva, kot dolgoletni kmetijski organizator, da odločno zavrnem neresne besede ministra kmetijstva, kateri se naj, ako sam ne ve, informira pri izvedencih, kako in kdaj se spreminjajo davčni zakoni, katerih predložitev in sprejetje povzroča povsod — nemale brige vladi. G. minister bo izvedel, da potečejo deset in desetletja, predno se davčni zakoni menjujejo iz preprostega razloga, ker ne državnne finance, ne politični položaj ne prenese pogoste menjave davčnih zakonov. Ali se je pri nas že menjal kak zakon, ali se je menjala ustava, akoravno danes vse stranke v Narodni skupščini zahtevajo spremembe nekaterih neizvedljivih določb ustave?

Pa ne dovolj, da slovenski minister odobrava povišanje obdačenja za Slovenijo, čemur se ni treba čuditi, saj je lani dvakrat glasoval za povišanje davkov v dvanajstih, glasoval letos za povišanje proračun, temveč v Kmet. Listu napada nas, ki se borimo za resnično izenačenje davkov in za omiljenje davčnih bremen v Sloveniji, napada nas z izmišljenimi, neresničnimi poročili, katerih sicer ne upa podpisati, a izvemmo iz kluba Radičevih poslancev, ki ne odobravajo teh lažljivih poročil, da piše ta poročila in vsa poročila, ki se tičejo delovanja Nar. skupščine sam g. minister Pucelj. Dve glavni neresnični trditvi iz zadnjih števil »Kmet. Lista« moram osobito podčrtati in to, da nameravam preprečiti novi davčni zakon, kakor tudi, da sem dne 4. junija govoril dolg, obstrukcijski govor, kateri se kritikuje tako, kakor bi ta govor govoril Janez Pucelj iz Velikih Lašč. Mojega govora g. Pucelj ni slišal, prebere ga naj v »Slovincu« z dne 5. junija t. l., prebere naj i moj članek v »Slov. Gospodarju« z dne 17. junija t. l. in bo zvedel, da sem povdiral med drugim »Pozdravljamo predloženi načrt zakona, ker je izenačenje davkov nujno potrebno, zanj pa bomo mogli glasovati le tedaj, ako se v smislu prejšnjih izvajanj izpopolni, ozioroma spremeni; iz Slovenca bo pa tudi posnel, da je ozoročilo o vsebini mojega govora v »Kmet. Listu« od prve do zadnje besede — zlagano. G. Pucelj lahko izve od davčnih in finančnih strokovnjakov ter zastopnikov vseh gospodarskih krogov brez razlike stranke v Sloveniji, da pomeni moj govor opravičeno, stvarno kritiko, novega davč. zakona z ozirom na naše sedanje obdačenje, izvedel bo, da sem v interesu Slovenije zahteval, da se izvede res pravo, resnično izenačenje davkov, a ne samo izenačenje na papirju, da sem krepko in odločno zahteval i — omiljenje, neznosnih davkov v Sloveniji. Dokler ni v celi državi uveden kataster in določen katasterski čisti dobiček od vseh zemljišč v državi, dokler nimamo enakega postopanja pri odmeri in pobiranju davkov, dokler nimamo v celi državi enako gorečega, sposobnega davčnega uradništva ko v Sloveniji, ne more biti niti govora o izenačenju

Zadnji Mohikanec.

Povest iz leta 1757.

Po J. F. Cooper-ju predelal Al. Benkovič.

3

»Pripravljen sem na vse«, je odgovoril lovec, »če pa se hočemo lotiti ničvrednih Irokezov, jih moramo prej najti, in če hočemo jesti divjačino, jo moramo prej imeti. — Ha! Ako volka kličeš, pa pride. Tam-le v grmovju vidim najlepše rogovje, kar sem jih ugledal to leto. Hej, Unkas, stavi trikrat s smodnikom napolnjen rog za ničvredni vampun,*) da zadenem žival med oči, bliže desnega kot levega očesa.«

»To ni mogoče«, je vzkliknil Unkas in planil z mladostno ognjevitostjo. »Saj ni videti drugega kot konec rogovja.«

»To je še otrok!« se je Sokol obrnil k očetu. »Misli, da lovec, ki vidi samo del živali, ne zadene tudi tja, kamor hoče.« Pomeril je s puško, da bi pokazal svojo spretnost, Čingagok pa mu jo je potisnil proti tlor in rekel:

»Sokol, ali bi rad privabil Minge?«

»Res je, Gad, nepreviden sem«, je odgovoril lovec. »Tvoji puščici prepuščaj jelena, Unkas, sicer ga ustrelimo za lopovske Irokeze.«

Unkas se je vrgel na tla in se previdno plazil proti srnjaku. Ko je bil že dovolj blizu grma, je previdno vtaknil puščico v lok. Žival je pomajala z rogovji, kakor bi vohala sovražnika. Trenotek pozneje je zapela tetiva, skozi

zrak je sikhnila v grmovje bela črta, iz gošče pa je planil pred skritega sovražnika ranjeni srnjak. Spretno se je Unkas izognil sunku besne živali ter ji naglo zasadi nož v grlo. Na bregu se je srnjak sesedel in rdeče pobarval valove s krvjo.

»To je bil pristen indijanski strel«, je zadovoljno vzkliknil lovec. »Vredno je bilo gledati.«

»Huk!« je zdaj vzkliknil njegov tovariš in se naglo obrnil kakor lovski pes, ki je zavohal divjačino.

»Zdi se mi, da jih prihaja cela čreda!« je rekel lovec in oči so se mu zaiskrile lovskega veselja. »Če mi pridejo pod strel, ubijem srnjaka kljub vsem sovražnim Indijancem. Kaj slišiš, Čingagok?«

Indijanec se je pripognil, da se je z ušesom skoro dotikal tal, in šepnil:

»Korake čujem!«

»Mogoče, da so volkovi divjačino prepodili iz skrivališča in jo zasledujejo.«

»Ne, to so konji belih mož«, je odgovoril Čingagok, se dostojanstveno vzravnal ter sedel na prejšnje mesto na hlodu. »Sokol, tvoji bratje so, govori z njimi.«

»Bom«, je odgovoril lovec, »a čudno, da ne vidim in ne slišim nič. Indijanec pač boljše razume glasove belokozcev nego jaz, ki sem vendar njih rodu, čeprav sem dolgo časa živel med rdečkarji. Čuj! Zdaj je bilo slišati, kakor bi bila zahreščala suha veja — zdaj tudi že čujem gibanje v grmovju — in konjske korake. Pa saj so že tu. Bog jih varuj Irokezov!«

Sokol še ni bil končal, ko je stopil na plan vodnik male družbe, katero je bilo zaslutilo pazno uho Indijancevo.

»Kdo je?« je zaklical gozdnik. »Kdo si upa kljubovati nevarnostim divjine?«

»Dobri kristijani in prijatelji postave in kralja«, je odgovoril tisti, ki je jahal na čelu. »Ljudje, ki že od solnčnega vzhoda begajo po teh gozdih in so upehani do skrajnosti. Ali nam morete povedati, kako daleč je do trdnjave Viljem Henrik?«

»Hej, vi ste od prave sledi tako daleč kot lovski pes, kadar horikan*) divja med njim in divjačino!« je zaklical lovec in se glasno zasmeljal. Takoj pa je omilil nevarni izbruh veselosti, da bi ga ne slišal prežeč sovražnik. »Ako ste kraljevi prijatelji in spadate k armadi, potem pa svetujem, da pojdite naprej ob reki do Edvardovega forta. Tam dobite generala Webba, ki lenari v taboru, namesto da bi udaril na Francoze in jih pognal nazaj čez Šamplensko jezero.«

Predno je mogel tujec odgovoriti na ta nepričakovani nasvet, je pridiral drug jezdec in vprašal:

»Kako daleč imamo še do Fort Edvarda? Sele davj smo zapustili trdnjavo, kamor nam svetujete, mi pa hočemo na drugi konec jezera.«

»Potem morate biti slepi, ako niste videli velike ceste, ki pelje tja.«

»Kakšna je cesta, za to nam ni mari«, je odsekal major Heyward — čitatelj ga je gotovo že uganil. »Sledil smo indijanskemu vodniku, ki nam je obljubil, da nas tja popelje po krajši poti, pa smo mu preveč zaupali, ker zdaj sam ne najde poti.«

»Da bi se Indijanec izgubil v gozdu?« je rekel gozdnik in zmajal z glavo. »Saj vendar solnce obseva vrhove dreves in vsak mah na bukovem drevesu mu pravi, kje bo nočoj sijala severna zvezda! Gozdovi so vsi prekrizani od sledov divjačine, ki išče vode in slanega kamenja. In

*) Majhne školjke, ki so jih Indijanci rabili namesto denarja. Preluknjane in na vrstico nabrane so jih nosili kot okraski (vampanski pas). — Op. prel.

*) Indijanski izraz za »orkan«.

davkov. Najboljši dokaz za to trditve nam nudi davek na poslovni promet, ki je uveden po prevratu na podlagi enotnega, za celo državo veljavnega zakona; davka na poslovni promet je plačala Slovenija v l. 1925 47 milijonov dinarjev, Srbija s Črno goro z 4.3 milijone prebivalci pa le 41 milijonov dinarjev, v vsakem mesecu leta 1926 plača Slovenija več davka na poslovni promet kot Srbija s Črno goro. Tako približno bo izgledalo izenačenje po novem davčnem zakonu, za katerega se ogrevajo Radičevci in minister Pucelj, ako se bistveno ne spremeni in čimprej ne ustvari nujno potrebni predpogoji za izenačenje.

Radičevci v Sloveniji, ki že več let pripadajo Radičevi stranki, so mi po svojih voditeljih izjavili, da odobravajo mojo borbo in so prepričani, da se mora znatno spremeniti davčni zakon, ako želimo zboljšanje razmer in ne odobravajo nastopa Pucelja glede davčnega zakona.

Ker se trdi, kako velikega pomena je, da imamo Slovenec svojega ministra v vladi, sem smatral za svojo dolžnost, da opišem ulogo, katero igra slovenski minister ob priliki, ko se razpravlja za celo gospodarstvo najvažnejši zakon, to je davčni zakon, ki bo ostal v veljavi dolga desetletja. Mož se navdušeno poteguje za vladni načrt zakona, a z neresnimi, lažljivimi poročili napada nas, ki se zavzemamo za interese Slovenije, njegova stranka pri razpravi v odboru molče odobrava vse nesprejemljive določbe zakona. Zasluga vseh strank razun Radičevcev bo, ako se zakon znatno spremeni in zboljša, ako se prepreči nadaljnjo povišanje davčnih bremen v Sloveniji.

Končno pa izjavljam, da bom ponosen, ako se valed mojega nastopa in mojih »dolgih, obstrukcijskih govorov« davčni zakon, kakor ga je predložila vlada v celoti ali delno odkloni, kakor tudi ponosen, ako bo i s mojim sodelovanjem odstranjena nevarnost hujše obremenitve za Slovenijo in davčni zakon, ki je v predloženi obliki za vas nesprejemljiv, znatno zboljšal.

Radoveden sem le, ali bo »Kmeti List« po končani razpravi o davčnem zakonu v odboru točno in vesno poročal o mojih zaslugah za zboljšanje vladnega predloga. —

Narodni poslanec Franjo Žebot.

Proti pretepanju naših fantov-vojakov.

Stara, žalostna pesem se zopet ponavlja: Vsak dan dobivamo pisma od staršev naših vojakov, da v posameznih garnizijah z našimi fanti-vojaki slabo ravna. Te pritožbe so lansko leto malo ponehale. Vojaki so nam pisali da so naše pritožbe proti krutemu ravnanju s slovenskimi vojaki vendarle pomagale. Minister je na našo zahtevo izdal strogo povelje, da se Slovencev ne sme sramotiti radi njih jezika in vere in zagrozil je »Kaplrom« in častnikom z ostrimi kaznimi, če bi se koga pretepal, ali kakor Srbi pravijo »batinalo«. Radovali smo se z našimi fanti vred, ko smo čuli, da se je na bolje obrnilo. Fantje dandanes v Makedoniji in drugih južnih krajih itak radi drugih razmer, katerih mi ni treba opisovati, dovolj trpijo. Če se jih sramoti s »Svabi« in »papinci«, ter se jih pretepa, potem pač ni nobeno čudo, če je treba zadovoljnega vojaka iskati pri belem dnevu z veliko staroveško lesčerbo.

Ali glej, kaj se zopet dogaja! Zopet prihajajo številne pritožbe naših fantov. V garnizijah v Štipu, Kočanah, Sarajevu, Beogradu, Petrovaradinu, Karlovcu, Skoplju, Nišu in v številnih drugih južnih krajih so zopet začeli z našimi vojaki postopati tako, kakor ni prav. Morda so nekatera pisma pretirana, ali precej resnice pa bo le na teh pritožbah. Ne bom opisoval podrobnosti, saj je vse to dovolj znano. Ali, ker so nam fantje pisali, da se pritožiti niti ne upajo, ker jih potem še bolj tepejo, smo se poslanci obrnili z ostrimi pritožbami do višjih vojaških oblasti.

Radi slabega ravnanja z vojaki v Štipu in Kočanah v Južni Srbiji sem se pritožil na g. poveljnika 23. pešpolka. V pritožbi sem navedel vse, kar so mi starši vojakov sporočili. Še trem drugim poveljnikom sem poslal tozadevne pritožbe. Tre dni sem dobil od poveljnika nekega polka odgovor, v katerem on sam priznava, da se ponekod z vojaki slabo ravna. Med drugim piše g. poveljnik:

tudi divje gosi še niso prenehale leteti proti Kanadi. Kako bi potem Indijanec mogel zaiti? Ali je Mohavk?

»Ne po rojstvu, a je sprejet v njih rod. Mislim, da je bil rojen više gori na severu in je menda Huronec.«

»Huk!« sta vzkliknila Indijanec, ki sta doslej malomarno sedela, ta hip pa z živim zanimanjem planila pokoncu.

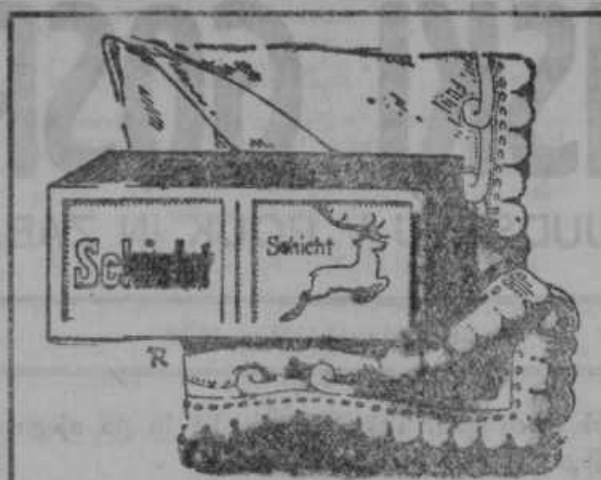
»Huronec!« je ponovil gozdnik in nezaupljivo zmajal z glavo. »To vam je tatinsko plemo. Vsi so potuhnjenei in potepuhi. Čudim se, da niste imeli še večjih sitnosti, ko ste si za vodnika izvolili sina tega rodu.«

»Nevarnost ni velika, ker je Viljem Henrik pred nami. Tudi to ste pozabili, da je naš vodnik sedaj Mohavk in je kot prijatelj pri naših četah.«

»Jaz pa vam pravim: Kdor je Mingo rojen, umre kot Mingo!« je odločno odgovoril Sokol. »Mohavk! Pošteno so samo Delavari in Mohikanci. Rad bi ga videl, kakšen je. Ako je pristen Irokez, ga spoznam po hinavskem obrazu in po tem, kako je poslikan.«

Lovec je z rokami razmaknil grmovje in šel nekaj korakov v goščo. Tam je naletel na deklico, ki sta plaho čakala, kako se bo končal razgovor. Za njima je stal oglednik ob drevo uprt in malomarno prenesel lovčev opazovanje. Kljub temu je bil njegov obraz tako mračen in divji, da je moral vzbuditi strah.

Zadovoljen s svojim opazovanjem je Sokol krenil nazaj. Ko je šel zopet mimo deklice, se je ustavil za hip in se čudil njih lepoti. Dobrohotno se je posmejal, ko mu je Eliza prijazno pokimala. Tudi pevec na kobili, ki jo je pravkar žrebe hlastno sesalo, si je radovedno ogledal. Ne vedoč, kaj bi si mislil o čudnem človeku, je zmajal s glavo in se vrnil k Heywardu.

Nikoli

ni bil najden kos Schichtovega mila, v katerem bi se mogla dokazati tudi le najmanjša potvorba.

Nikoli

ni Schichtovo milo poškodovalo kosa perla.

Vedno

je Schichtovo milo čisto in neškodljivo.

Lahko bi cenilo Schichtovemu milu tudi znižali, če bi hoteli: rabiti cenejše surovine in posvečati manjšo pozornost strojni izdelavi.

Tega ne storimo, ker naše geslo je neomajno:

Schichtovo milo je najboljšo!

Prisino le z znakom Jelena.

»In Vašega pisma od 1. aprila sem videl, da so se Vam nekateri vojaki pritožili, kako jih v četi kaplari pretepravajo in da zjutraj ne dobijo nikake hrane. Da v ... bataljonu podoficirji res pretepravajo in slabo ravna z vojaki, imel sem priliko, da se sam o tem prepričam. Dvakrat sta prišla k meni dva redova in to celo Srbijane, ki sta se pritožila, kako podoficirji pretepravajo vojake.

Pretepanje je s zakonom strogo zabranjeno. To je znano podoficirjem in oficirjem. Ali kljub temu se najdejo starešine, ki pozabijo na predpise zakona. Vse podoficire, ki se pretepravajo vojake, sem dal zapreti in sedaj jih še šodilo vojno sodišče. To se bo zgodilo z vsakim starešinom, o katerem se izve, da je tepe vojak.

Kar se tiče zajutreka se je sedaj ukrenilo, da bodo vojaki redno dobivali zajutrek.

Zahvaljujem se Vam za Vašo skrb za vojake, vaše rojake, in Vas prosim, da vojake, ki Vam pišejo o slabem ravnanju, poučite, naj take pritožbe izročajo tudi svojim predpostavljenim oficirjem. Ako pa pri komandantu čete nič ne opravijo, naj pismeno predložijo pritožbo komandantu bataljona ali osebno polkovnemu komandantu.

Is vsega tega je razvidno, da hoče vojaška oblast zatreči vse zloupotrebe in slabo ravnanje z vojaki. Prosim pa stariše in vojake, da poročajo vedno čisto resnice. Zgodilo se namreč je, da pritožbe niso bile vedno resnične. Kar pa ni prav, pa moramo obsojati. Radi tega prosimo točnih poročil.

Dan dobre knjige.

Dan slov. apostolov sv. Cirila in Metoda, ki sta nam prizgala luč svete vere, je izbrala Prosvetna zveza v Mariboru za dan dobre knjige, da bi se po dobri knjigi vžigal vedno vnovič Ciril-Metodijski plamen krščanske omike v naših slovenskih dušah. Ta dan Ciril-Metodov je zato tako primeren, ker nam nista samo dala luč vere, temveč tudi zajedno slovensko črko in pismo. S tem sta za vse čase postavila temelj narodni prosveti Slovanov. Če je Prosvetna zveza izbrala ravno ta dan za dan dobre knjige, je to storila v globoki zavesti, da se moremo Slovenci in Slo-

»Mingo ostane Mingo, ne spremene ga niti Mohikanci, niti kak drug rod. Ko bi bili mi moški sami, bi lahko vašega konja izročili volkovom, jaz pa bi vam pokazal pot proti Fortu Edvardu, ker je le eno uro oddaljen od tu, a v spremstvu dam je to nemogoče.«

»Zakaj? Sicer sta trudni, par milj daleč pa bi vendarle še lahko jezdili.«

»To nikakor ne gre«, je odločno odvrnil Sokol. »Za najboljšo puško v deželi bi ponoči niti eno miljo daleč ne hotel iti skozi gozd v družbi tistega tekača, ko vendar povsod preže plena željni Irokezi. Vaš laži-Mohavk jih zna predobro najti, da bi ga jaz želel za spremljevalca.«

»Rad priznam«, je odgovoril major, »da se tudi meni vse to zdi sumljivo, vendar to skrivam zaradi dam.«

»Na prvi pogled sem spoznal, da je malo prida«, je rekel lovec. »Od tu bi mu lahko pihnil kroglo med gleženj in koleno, da najmanj mesec dni ne bi mogel stikati po gozdih. Ako grem še enkrat k njemu, pa lisjak zavoha smodnik in teži kot preplašena zver.«

»Nikar tega. Mogoče, da je nedolžen, čeprav si lahko mislim, da me je lopov prevaril.«

Sokol je nekoliko pomislil, potem pa je pomignil rdečima tovarišema. Zivahno se je menil z njima v njih jesiku. Naenkrat sta Indijanca puški položila na tla ter vsak na drugo stran izginila v goščavi tako previdno, da ni bilo kar nič slišati njih korakov.

»Zdaj pojdite nazaj k tekaču«, je rekel lovec majorju Heywardu, »in pomenite se s njim. Mohikanca ga bosta prijela, a tako, da prav nič ne bosta pokvarila njegovega silkanja.«

vaši sploh le na ta način oddolžiti svetemu spominu našim slovanskim bratoma, da nadaljujemo njihove kulturno izročilo, ki je dobra slovenska knjiga.

Navedila.

Za pospeševanje dobre knjige odreja Prosvetna zveza praznovanje dneva dobre knjige, ki se naj vrši na sledeči način:

1. Na Ciril-Metodijsko nedeljo, dne 4. julija, se naj vrši v vseh društvi predavanje o dobri knjigi, kakor tu natisnjeno. Na to predavanje je treba povabiti vsa društva, vse katoliško misleče farane in jih navdušiti za dobro knjigo ter pojasniti pomen knjižnice.

2. Pri tem predavanju se napravi načrt, kako doseči, da darujejo domačini odvisne knjige za domačo knjižnico ali za Prosvetno zvezo, da ustanovi knjižnico v narodno-ogroženih in manj prosvitljenih krajih. Mogoče je prav, določiti posameznike, ki te knjige po hišah poberejo in jih uberejo v društveni knjižnici.

3. Istočasno bi naj vsako društvo priredilo posebno zbiranje prispevkov za svojo knjižnico. V tem se je ravmati po krajevnih razmerah. Opozarjamo na to, da naj vsa društva vložijo prošnje tudi na domače občine, katere bodo lahko z malim, vsaj za občino malim, a za društvo prav dobrodošlim prispevkom priskočile prosvetnemu delu društva v občini na pomoč.

4. Glavni uspeh dneva za dobro knjigo naj bo ureditev društvene knjižnice in nje izpolnitev z novimi dobrimi knjigami. Zato ob tej priliki natančno pregledajte vse knjige društvene knjižnice, uredite jo nanovo, izločite iz nje vse, kar je slabega, in napravite načrt in seznam za nabavo novih knjig, ki je treba nujno z njimi knjižnico izpolniti.

5. Knjige naj društva naročajo le potom Prosvetne zveze, jih dobijo za 5% ceneje in poleg tega se ni bači, da bi našla kaka slaba knjiga v knjižnico.

6. O počitnicah bo Prosvetna zveza vsa društva, posebno še njihove knjižnice, revidirala, da bo mogoče, čim bolj enotno in vzorno vse delo urediti. Zato naj vsako društvo iz svoje knjižnice izloči vse knjige, ki so v knjižnici odvisne in naj jih daruje k oni zbirki, ki jo je zbralo od drugih.

Naše knjige so zakladi, a marsikje zakopani zakladi. Dvignimo jih!

Mariborska porota.

Smrtina obsedba.

Dne 18. junija je izreklo porotno sodišče svojo prvo smrtino obsodbo v tem zasedanju. — Strašno kazen je zaslužil Ivan Pečovnik brezposelni, 38 let stari klatec od Sv. Pavla pri Preboldu. Obsojen je bil radi strašnega zločina, katerega je izvršil pri posestniku Ivanu Gatovniku v Javorju pri Črni na Koroškem. Po noči se je priplazil v sobo, kjer je spala Gatovnikova služkinja Lisa Molar. Hotel je oropati svojega bivšega gospodarja. Ker se je služkinja najbrže iz spanja zbudila ter spoznala roparja, jo je zadavil v postelji, nato hitro nagrabil nekaj obleke ter pobegnil. Ubogo dekle je našla gospodinja naslednje jutro mrtvo v postelji. Domači so kličin takoj prijavili in sum je padel na Pečovnika, ki se je potikal po okolici brez posla ter so mu bile razmere pri Gatovniku dobro znane, saj je služil tam nekaj časa za hlapca. Toda dolgo niso mogli dobiti zločincea, ker se je previdno izogibal orožnikov in ljudi. Nazadnje pa so ga le prijeli v njegovi rojstni vasi ter ga zaprli. Zločin je brez obotavljanja priznal. V naporu pa ga je pričela gristi vest in na dan porotne razprave je popolnoma obupal. Zjutraj je strgal v svoji celici rjuho, spletel iz nje vrv ter se skušal obesiti. Tovariši v celici pa so še pravočasno preprečili, da bi se odlič sam. Pred porotniki je ponovno svoj sločin priznal in mirno poslušal obsodbo, ki se je glasila: »smrt na vešalih!«

Žalostna razvada

naših fantov so medsebojni pretepi, ki se vrše v pijanosti. Koliko takih slučajev pride potem pred poroto, koliko mladih življenj uniči večletna ječa in to samo rodi trutne nepremišljenosti. Tak slučaj je obravnavala porota v tem zasedanju. Pri neki plesni zabavi v Murških zasadih pri Bučevcih je bil težko poškodovan Franc Stajnik. Sprl se je z Alojzom Vrbajnsčak, mlinarskim pomočnikom

»To jaz sam lahko storim«, je ponosno odvrnil major Heyward.

»Saj na konju v gozdu nič ne opravite z Indijancem.«

»Pa razjaham.«

»Ali mislite, da bo čakal, ko bo videl, da ste eno nogo vzeli iz stremena, da vzamete še drugo? Rajši pojdite k njemu in neprisliljeno govorite s njim, kakor bi bil vaš najboljši prijatelj.«

Heyward je slušal loveca, dasi mu vse to ni bilo kar nič všeč. Medtem se je čezdalej bolj zavedal, v kak nevarnem položaj je dami spravil s preveliko zaupljivostjo. Solnce je bilo že zašlo in mrak, ki se je vedno bolj spuščal čez gozdove, ga je opominjal, da divjaki navadno to uro izbero za svoja barbarska dejanja in maščevalne načrte. Ves nemiren je zapustil loveca, ki se je glasno pričel razgovarjati s pevcem.

Ko je Heyward jahal mimo deklic, jima je zaklical nekaj bodrejših besed in se veselil sam pri sebi, da se jima očitno ne zdi, v kaki nevarnosti sta. Rekel jima je, da se mora s tekačem pogovoriti o poti, izpodbodel je konja in ga pridržal šele, ko je bil nekaj korakov pred drevosom, na katerega je bil še vedno naslonjen mračno gledajoči Indijanec.

»Noč se bliža, Magva«, ga je ogovoril, kar se da mirno in prijazno, »mi pa smo oddaljeni od Viljem Henrika še prav tako, kot smo bili davi ob solnčnem vzhodu. Ti si zašel, jaz pa ne poznam steze. Sreča, da smo našli loveca, ki pozna vsako stezo v gozdu. Obljubil nam je, da nas popelje nekam, kjer lahko varni ostanemo do jutra.«

Indijanec je srpo pogledal Heywarda z šarečimi očmi in vprašal v slabi angleščini:

(Dalje prihodnjaj)